A lovasterápia és a dinamikus szenzoros integrációs terápia együttműködése a szenzoros integrációs zavar tükrében

Tarnapataki Réka

Gyógypedagógus, Lovasterapeuta, DSZIT terapeuta, Meseterapeuta

2026

Közös célok, önálló módszerek

- Többféle terápiás lehetőség, személyre szabottabb választás
- Eltérő környezetek, egymást kiegészítő tapasztalatok
- A gyermek megismerése az egyik terápiában a másik tervezését is segítheti

Szenzoros Intergációs Zavar (SPD)

- **Érzékelés – összerendezés – alkalmazkodás**
- **Érintettség**
  - Becslések szerint a gyermekek 5-16%-a
- **Diagnosztikai háttér**
  - A DSM-5-ben nem önálló diagnózis, autizmus, ADHD, fejlődési koordinációs zavar
- **Megnyilvánulások**
  - Túlérzékenység, csökkent válaszkészség, ingerkeresés, mozgástervezési és koordinációs nehézségek
- **Hétköznapi kihívások**
  - Öltözés, étkezés, tisztálkodás, mozgásos játék, figyelem, közösségi részvétel
- **Érintett érzékelési területek**
  - Hangok, fények, látvány , érintés, textúrák, ízek, szagok, mozgás, egyensúly, testhelyzet, izomerő érzékelése

DSZIT – szemlélet és terápiás sajátosságok

- **Alapja**
  - J. Ayres szenzoros integrációs elméletére épülő, hazai fejlesztésű terápiás megközelítés
- **Céljai**
  - Szenzoros szerveződés, testtudat, mozgásos alkalmazkodás, önszabályozás, kompetenciaélmény, kapcsolódás
- **Szemlélete**
  - Gyermeki kezdeményezés, belső motiváció, szabad játék, egyéni tempó, érzelmi biztonság
- **Terápiás eszközei**
  - Hinták, hálók, nagylabdák, billenő- és forgóeszközök, alagutak, mászóeszközök, változatos tapintású anyagok
- **A terapeuta szerepe**
  - Megfigyel, kapcsolódik, játékhelyzeteket kínál és biztonságot tart

Lovasterápia és DSZIT – kapcsolódási pontok

Terület	DSZIT	Lovasterápia	
Vesztibuláris	Hinták, forgás, nagylabda	A ló mozgása, lovastorna	✓
Taktilis	Szenzoros dobozok, textúrák	Simogatás, lóápolás, természetes anyagok	✓
Proprioceptív	Mászás, tolás–húzás, támaszkodás	Tartási izommunka, támaszok, súlyáthelyezés	✓
Auditív és szaglási	Hangszerek, hangok, illatos anyagok	Hangszerek, patadobogás, lovardai illatok	✓
Vizuális–motoros	Követés, elérés, célba dobás	Elérés és célba dobás lovon	✓
Mozgásszervezés	Kétkezes játék, új mozgáshelyzetek	Kétkezes feladatok, lovastorna-helyzetek	✓

Közös terápiás alapok:
Játék, motiváció, biztonság, egyénre szabottság

Esetbemutatás - Liza

A DSZIT-folyamat megfigyeléseire épülő lovasterápiás tervezés

Kiinduló nehézségek

- Szenzoros túlérzékenység, egyes textúrák elutasítása
- Mozgásos óvatosság, hintázás kerülése
- Mozgáskoordinációs nehézségek
- Visszahúzódás, kevés önálló kezdeményezés
- Társas helyzetekben nehezített kommunikáció

Kapaszkodók a terápiában

- Kedvelt anyagok és játékok, biztonságos kapcsolat, fokozatos bevonódás

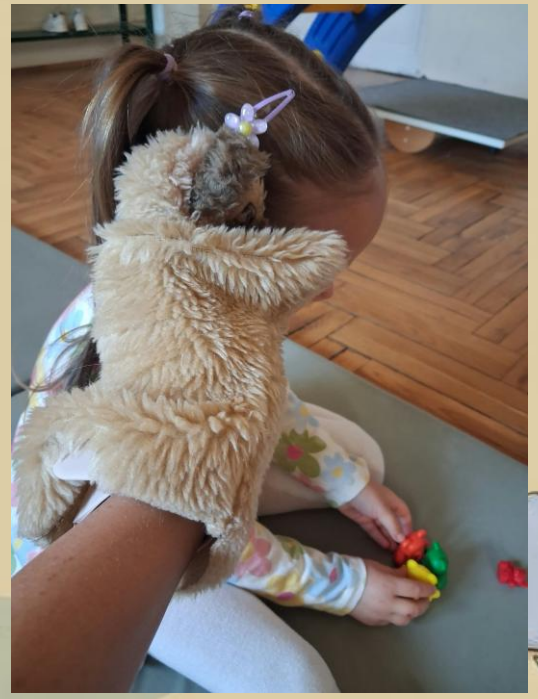

Tapasztalatok

Hasalás: Nagylabdán örömmel fogadott mozgásélmény → hasalás tervezése álló lovon, megtámasztással.

Guggolás: Egyensúlyi bizonytalanság → testsúlyáthelyezés és testhelyzet-megtartás, segítséggel.

Tapasztalatok

Csepphinta – lovon ülés: A ringatás elfogadására építve, fokozatos ismerkedés a lépő ló mozgásával.

Babzsákos játék: Elvétel a fánklabdán, elhelyezés a saját lábon – szem-kéz koordináció és testtudat.

Tapasztalatok

Hangszeres játék: Hangadás, hangerő szabályozása – teremben és lovon.

Taktilis játék: Változatos anyagok felfedezése – szenzoros dobozban és zsákban.

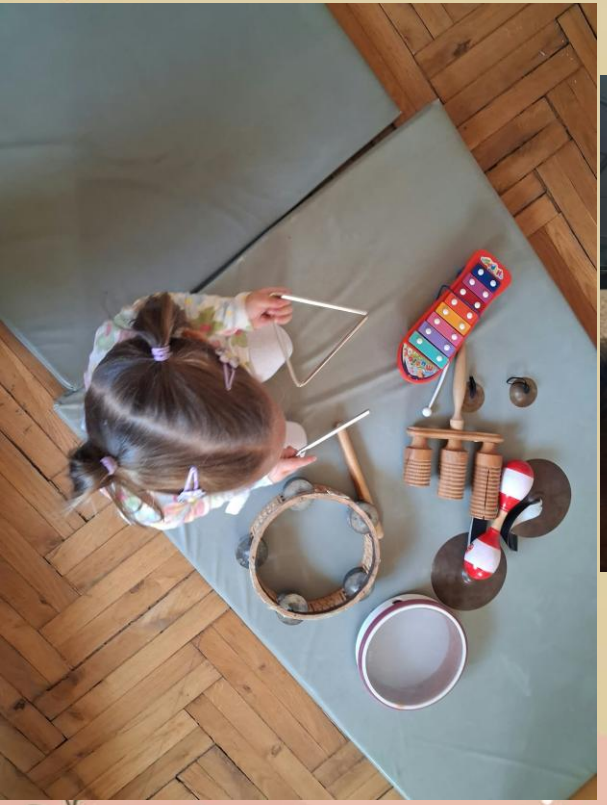

Tapasztalatok

Célba dobás: Szem-kéz koordináció és célzás – Dynair párnán, majd lovon.

Karikás feladat: Irányított elérés és pontos elhelyezés – zsámolyon, majd lovon.

Tapasztalatok

Bár ezek a képek nem közvetlenül a szenzoros integrációt szemléltetik, azonban **a terápiás folyamat fontos társas vonatkozását** mutatják be. A kislánynál a bevonódás és a társas részvétel is nehézséget jelentett: a közös egyensúlyozás és a lovardai élmények egyaránt lehetőséget teremtenek a kapcsolódás, az együttműködés és a közös öröm megélésére.

Következtetések, tanulságok

Közös célok, önálló módszerek: összehangolás, nem összemosás.
A megfigyelés összeköt: az egyik közeg tapasztalatai támpontot adhatnak a másikban.
Ismerős élmény, új kihívás: a kedvelt játék kapaszkodó lehet egy új helyzetben.
A gyermek jelöli az ütemet: biztonság, választási lehetőség, fokozatosság.
A cél túlmutat a feladaton: bátrabb részvétel, önállóság és kapcsolódás.

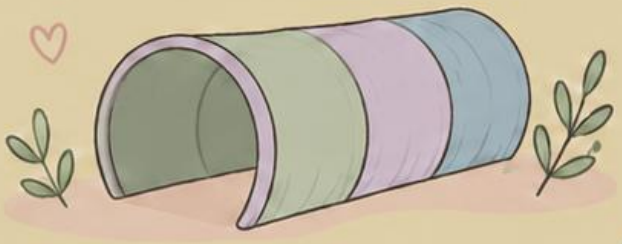

Felhasznált irodalom és képforrások

- Ayres, A. J. (2005): Sensory Integration and the Child. Western Psychological Services.
- Szvatkó Anna (szerk.) (2016): Billenések. Tanulmányok a dinamikus szenzoros integrációs terápia köréből. Oriold és Társai.
- Bozori Gabriella (2002): Lovasterápia – Gondolatok és vázlatok a gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna témaköréből. Polu-Press.
- Ward, S. C., Whalon, K., Rusnak, K., Wendell, K., & Paschall, N. (2013): The association between therapeutic horseback riding and the social communication and sensory reactions of children with autism. Journal of Autism and Developmental Disorders, 43(9), 2190–2198.

Képek: Saját felvételek, szülői hozzájárulással, kifejezetten szemléltetési céllal készítve. A fotókon nem az esetbemutatásban szereplő gyermek látható. Az arcok adatvédelelem miatti elhomályosítása MI-vel szerkesztett. Grafikus megjelenés, MI-vel szerkesztett.

Köszönöm a figyelmet!

Kérdések?